

MLADINA

5th November 2001

Road workers

THE TROJAN(E) DISKETTE

Slovene construction workers have been using military terminology in recent years. "*The battle for Trojane has started!*" was their message in the late 90s as first building machines arrived to the Trojane slope. This upward ascent represents the main obstacle on the way from Koper to Murska Sobota. "*We have to win over the Trojane slope!*" claimed the road workers, calculating at the same time whether they had enough money for the nearly 17 km long motorway stretch.

[...]

Rhetoric is being used not only to surmount the natural obstacle, but also to win the battle of the job on the slope situated at about 600 m above sea level. Battle that is being fiercely fought by various construction firms wishing to participate in the building job of the decade. Public procurement auctions being published internationally, there are mostly Slovene, Italian and Austrian firms in the run. The Italian Grassetto won the most prestigious part of the job, the drilling of the tunnel under the Trojane hill, right under the famous bakery of the Trojane doughnuts. Slovene road workers complained last year that Grassetto's bid contained an unrealistically low price. The Italians had namely committed themselves to drill the tunnel for less than 14 billion SIT:

The tender for the construction of the second, slightly shorter Trojane tunnel, was closed in April this year.

Once built, the Podmilj tunnel at the West side of Trojane will measure a good kilometre. In April, as the 7-member selection committee was opening the bids received, the odds seemed to fall in favour of the Ljubljana-based firm SCT. Half a year later however, the battle, won by the firm which has been directed by Ivan Zidar since 1974, seemed to have been quite a curious one. The Italian firm Grassetto, which is already involved in the drilling at Trojane, namely asked for a review of the selection procedure. The review was closed at the end of October. The National Audit Committee took Ivan Zidar's and SCT's golden medal away. Doping? Did SCT win the race on the wrong track? Ivan Zidar has been a long-standing sports worker – among other functions for example the President of the Football Club SCT Olimpija – but metaphors from the world of sports do not seem to be most appropriate in this case. Since road workers like using war terminology in describing the conquering of the Trojane slope, one should search for parallels in the military studies. Troja! The Trojan War is mother of all wars. The Greeks won by a trick. [...]

The National Audit Committee tells us that the SCT did not win the Trojan(e) War by using an empty wooden horse, but rather by using a sophisticated technical device, a computer disquette.

Public Procurement

But what is exactly the procedure for choosing the best bidder? First, a tender is published in the Official Gazette. This is a sort of auction where each candidate can only quote his price once. The candidates do not know the price offered by the competitors. The aim of the procedure is to prevent firms from lowering the bidding price in several subsequent calls and thus to avoid their "cannibalising" themselves. The firms quote the lowest price for which they are still willing to do the job.

This type of auction has to follow strict rules. The firms take the tender documentation over. They prepare their bids according to the required specifications. The handing-over of the documentation is indeed a tough job. The candidates transport in a small van row of files about a metre long, the content of which must basically answer one question: what will it cost? The one-price-quote auction must be carried out in such a way that candidates cannot change their bids once they have seen the price of their competitors. That is why the boxes handed over are sealed. Documents in the files must be tied by special strings and sealed as well. There seem to be so many safety measures that the documentation containing the bid could not be exchanged by a wizard. Plus there is another safety valve in this battle to win the motorway deal and ensure the most correct auction procedure: the candidates must hand over their bid in paper and in digital form. The bid in files equals the bid on a diskette. The diskette contains a special programme, called PIS, Project Information System. The programme is very clever. Candidates must answer standard questions. What will the cost of cement be? Cost of equipment use? Cost of labour? Cost of iron? The candidates answer; the programme calculates the bottom line. The same questions have to be answered on paper. Logically, the sum total must be equal in both paper and digital versions. If that is not the case, there is a mistake somewhere.

Talking about the search for the best bidders for motorway construction, there is one item of particular interest. Though a few years ago, the Slovene Government founded the Družba za avtoceste v Republiki Sloveniji [Slovene Society for Motorways], known as DARS, responsible for construction, organisation & management of motorways, the DARS itself does not organize the auctions for the best bidder. In 1995 the DARS Manager **Jože Brodnik** signed a contract with the Society for National Roads, DDC [Družba za državne ceste]; the conditions for tenders and auctions are set and managed by the DDC. Thus, the DARS delegated one of the most delicate tasks, choosing the best bidder, to a subcontractor, DDC, a firm with a 30-year old involvement in the road-building scene. The DDC is mostly involved in engineering business and was known up to 1994 as Road Engineering [Cestni inženiring]. The DDC is a mammoth-like engineering firm for our circumstances, employing nearly 300 people. The DARS employs about six times fewer people.

Lies, video tape and diskette

The procurement auction for drilling the Podmilj tunnel was published in November 1999. In April 2001, the candidates for the Trojane job brought the auction documentation to the Langusova Street no. 4. The Selection Committee was composed of seven persons. The DARS demanded from the Družba za državne ceste, subcontractor responsible for managing the procurement and auction procedure, to record the opening of the bids by a video camera. We had no news of any problems concerning the opening procedure at the time. It is true, however, that on 16th August, as the news of the SCT's Trojan(e) victory broke out, the Italian firm Grassetto demanded an audit of the procedure. Not much was happening in September, but on

9th October, the National Audit Committee invited the DARS, SCT and Grassetto representatives to a video projection. The viewing showed that the auction procedure was accompanied by an unusual conjuror's operation. The video showed SCT's bid for Podmilj tunnel drilling contained in a yellow diskette. To be more precise: the plastic diskette housing was yellow. Yet when the National Audit Committee examined the auction documentation that had been kept in the special DDC's room, it discovered that the diskette was no longer yellow, but pink.

[...]

The DDC's Director Metod di Batista assured the documentation had been kept in a special room under special safety measures. There was no trace of breakage into the special room. The DARS asked for further explanations: Who had access to the room? The DDC gave the list of the persons with access to the room. How was the documentation transported? DDC's Metod di Batista answered that the courier used a special trunk locked by a number code he did not know. The DDC gave the DARS another list with the names of all the persons knowing the number combination.

[...]

At the end of the revision procedure, it was discovered that not only had the diskette changed its colour – from yellow to pink – but the numbers of the opening procedure minutes changed too. The SCT's price for the Podmilj tunnel drilling was quoted in the minutes as 2.945.227.990 SIT and the Grassetto's as 2.845.357.127 SIT. The Auction Committee ultimately selected the SCT's bid for the price of 2.763.560.646 SIT.

[...]

The computer diskette containing the SCT's bid was obviously exchanged after the hand-over. And in a very amateurish way, too. Due to these irregularities, the National Revision Committee excluded SCT from the job and any further auction procedures. There is suspicion that other parts of the auction documentation had been exchanged too.

[...]

Prosecuting bodies have been informed of the allegation and have to answer the question of whether the documentation had been nimbly exchanged by a sleight of hand after the official opening of the bids. Who exchanged the diskette? Was the paper documentation exchanged too? The case is delicate, as the DDC Society for National Roads is a public firm, which is why the story of the Trojan(e) diskette is so much more sensitive. An employee of a public owned firm is suspected to have helped the SCT in obtaining the job by potentially criminal acts.

FINANCE 25/10/2001

The case is very delicate, as the tunnel will be built by a European Investment Bank loan, which can – if allegations of the Italians turn out to be true – lead to an international scandal.

Bratko BIBIČ ---

Hrup z Metelkove: tranzicije prostorov in kulture v Ljubljani

[Noise from the Metelkova Street: transitions of spaces and culture in Ljubljana]

Mirovni inštitut, 2003 [Institute for Peace Studies]

Ljubljana

www.mirovni-institut.si

ISBN 961-6455-11-7

page 138

The principle of maximising the profit in the branch runs as follows: "Legal oder illegal, ganz egal".

[...]

Among such cases, the most "specifically serious" case in public finances is the discovery of a (supposed) subsequent exchange of project diskettes from the documentation of the SCT, a candidate bidder in the DARS procedure concerning the public auction for motorway construction, which at the time of writing this text has not yet received a judiciary epilogue." ²⁵¹

Footnote 251

The question is whether it will ever receive one. The Chief of the Section for Economic and Organised Crime at the Ljubljana Public Prosecutor's Office declared that "the case SCT Podmilj ... is currently operatively closed, which means that the procedure is adjourned. It has been discovered that the procedure of public opening of the bids indeed contained irregularities and the diskette had been exchanged, as proven by the video tape. But the difficulty is that the perpetrator could not be found, as at least 26 people could have exchanged the disquette. If new evidence is brought in, the judicial procedure will be continued." (*Delo*, 27/06/2002, p. 2.)

MLADINA

5. november 2001

cestarji

Trojanska disketa

Kako je SCT zmagal na razpisu za milijardni posel na Trojanah in ga za zeleno mizo izgubil

Slovenski gradbinci zadnja leta uporabljajo vojaško terminologijo. "Začenja se bitka za Trojanane!" so sporočali ob koncu devetdesetih, ko so se pod Trojanami zbirali prvi gradbeni stroji. Na poti med Kopro in Mursko Soboto predstavlja trojanski klanec eno največjih ovir. "Trojanski klanec je treba premagati!" kličejo cestarji in računajo, ali imajo za slabih 17 kilometrov dolg avtocestni odsek dovolj denarja. Trojanane so tista točka države, na kateri je Slovenija prečepnjena na dva dela. Če naj bi bila zahodni in vzhodni del države spodobno povezana, morajo cestarji tudi po trojanskem klancu napeljati predore in viadukte.

Cestarji pa vojaške retorike ne uporabljajo zgolj zato, ker je treba premagati naravno oviro, pač pa tudi zato, ker se ob premagovanju hriba, ki se dvigne do nadmorske višine dobrih 600 metrov, med seboj prav mesarsko koljejo gradbena podjetja, ki si želijo sodelovati pri tem cestarskem poslu desetletja. Ker so razpisi mednarodni, se za trojanski posel tepejo predvsem slovenske, italijanske in avstrijske firme. Najbolj prestižen del posla, vrtanje predora, ki bo tekkel pod samim trojanskim hribom, pod pekarno s krofi, je dobila italijanska firma Grassetto. Slovenski cestarji so se lani pritoževali, če da je Grassetto oddal ponudbo z nerealno nizko ceno. Italijani so se namreč zavezali, da bi najdaljši trojanski predor zvrtili za slabih 14 milijard SIT.

Aprila letos pa se je končal razpis za gradnjo drugega, nekoliko krajšega trojanskega predora.

Predor Podmilj, ki bo postavljen na zahodni strani Trojan, bo, ko bo zvrstan, dolg dober kilometer. Ko je sedemčlanska razpisna komisija aprila letos odpirala prispele ponudbe, je kazalo, da je najbolj ugodno ponudbo oddalo ljubljansko podjetje SCT. Pol leta kasneje pa se je izkazalo, da je bila bitka, v kateri je zmagalo podjetje, ki ga že od leta 1974 vodi **Ivan**

Zidar, zelo nenavadna. Italijanska gradbena firma Grassetto, ki na Trojanah $\frac{3}{4}$ e vrta, je namreè zahtevala revizijo postopka. V zadnjih dneh oktobra se je revizija konèa. Dr $\frac{3}{4}$ avna revizijska komisija je Ivanu Zidarju in SCT-ju odvzela zlato kolajno. Sklep o izbiri SCT-ja je razveljavljen. Doping? Je SCT narobe prevozil progo? Kljub temu, da Ivan Zidar dolgoletni ¹portni delavec - med drugim je bil tudi predsednik nogometnega kluba SCT Olimpija -, metafore iz sveta ¹porta niso najbolj primerne. Ker cestarji premagovanje trojanskega klanca opisujejo z voja¹ko terminologijo, bo treba vzporednice poiskati v voja¹kih vedah. Troja! Trojanska vojna je mama vseh vojn. Grki so v trojanski vojni zmagali s prevaro. Ko je kazalo, da je gr¹ka vojska preveè zmahana, da bi zasedla Trojo, je Odisej pred obleganim mestom zgradil orja¹kega konja, prebivalcem obleganega mesta je sporoèil, da je konj darilo, v konjski trebuh pa je skrtil specialno enoto gr¹ke vojske. Specialci so ponoèi skoèili iz konja in Trojo, neosvojljivo trdnjavo, zasedli. Je tudi podjetje SCT, najveèja slovenska cestarska firma, bitko za posel na Trojanah, dobilo s prevaro? Dr $\frac{3}{4}$ avna revizijska komisija poroèa, da SCT trojanske bitke ni dobil ob pomoèi votlega lesenega konjièka, paè pa ob pomoèi bolj sofisticiranega tehniènega pripomoèka, ob pomoèi raèunalni¹ke diskete.

Javna naroèila

Kako pravzaprav poteka postopek iskanja najbolj¹ega ponudnika? Najprej je v Uradnem listu objavljen razpis. Razpis je nekak¹na licitacija, ki pa je zastavljena tako, da vsako podjetje, ki kandidira na razpisu, ceno navede le enkrat. Podjetja, ki se potegujejo za posel, ne morejo vedeti, s kak¹no ceno bo nastopila konkurenca. Smisel licitacije, pri kateri vsaka firma ceno navede le enkrat, je v tem, da bi lahko ob veèkratnem izklicevanju cen podjetja z ni $\frac{3}{4}$ anjem cen kanibalizirala sama sebe. Na razpisu torej podjetja povedo, kak¹na je najni $\frac{3}{4}$ ja cena, ob kateri se podjetju ¹e splaèa sodelovati pri poslu.

Tako zastavljena licitacija pa mora biti vodena po strogih pravilih. Podjetja prevzamejo razpisno dokumentacijo. Ko oddajajo ponudbe, mora biti ta pripravljena skladno z zahtevami razpisne dokumentacije. Oddajanje ponudb je dobesedno te $\frac{3}{4}$ a¹ki posel. Podjetja, ki se potegujejo za posel, z manj¹im kamionèkom pripeljejo dober meter fasciklov, vsebina

fasiklov pa mora odgovoriti predvsem na eno vprašanje: koliko bo zadeva stala. Licitacija, pri kateri je cena navedena le enkrat, mora biti izvedena tako, da podjetja, ki konkurirajo za posel, v trenutku, ko izvedo za ceno konkurence, ne morejo več spreminjati lastne ponudbe. Zato podjetja ponudbe oddajo v zapečatenih katlah. Listine, vpete v fascikle, morajo biti še posebej zvezane z vrvico in zapečatenene. Varnostnih ukrepov naj bi bilo toliko, da dokumentacije, v kateri je zapisana ponudba, ne bi mogel zamenjati niti čarodej. Ob bitki za avtocestni posel obstaja še ena varovalka, ki naj bi omogočala, da je licitacija izvedena maksimalno korektno. Firme, ki kandidirajo za posel, ponudbo oddajo v papirnati in digitalni obliki. Ponudba, ki je spravljena v fasciklih, je spravljena tudi na posebni disketi. Na disketi je nameščen program, ki mu cestarji pravijo PIS, pomeni pa Projektni informacijski sistem. Program je zavidljivo pameten. Firme, ki kandidirajo za posel, morajo namreč odgovoriti na vprašanja, ki jim ga zastavlja program. Koliko bo stal beton? Koliko bo stala uporaba mehanizacije? Koliko bo stala živa sila? Koliko bo stalo železo? Ko kandidati odgovorijo na ta vprašanja, program sam izračuna, kolikšna je končna cena. No, na enaka vprašanja morajo firme odgovoriti tudi na papirnati verziji ponudbe. Logično je, da se morajo seštevki papirnate in digitalne verzije ponudbe na koncu ujemati. Če se ne ujemajo, je prišlo do računske napake.

Ob iskanju najbolj ugodnih ponudnikov za gradnjo avtocest je zanimiva še ena podrobnost. Kljub temu, da je vlada pred leti ustanovila Družbo za avtoceste v Republiki Sloveniji, znano po kratki DARS, ki naj bi organizirala in vodila gradnjo avtocest, DARS ne vodi razpisov za iskanje najbolj ugodnih ponudnikov. Leta 1995, ko je DARS vodil **Jože Brodnik**, je ta z Družbo za državne ceste (DDC) sklenil pogodbo, ki določa, da razpisne in licitacijske postopke izvaja DDC. DARS je torej eno od najbolj občutljivih nalog, iskanje najugodnejšega ponudnika, zaupal podizvajalcu, Družbi za državne ceste. DARS, delniška družba, ustanovljena leta 1994, je torej zelo občutljiv posel prenesla na DDC, firmo s tridesetletno vpetostjo v cestarsko sceno. DDC je sicer firma, ki se ukvarja predvsem z inženirskimi posli, do leta 1994 se je imenovala Cestni inženiring. Družba za državne ceste je za naše razmere orjaška inženirska firma, saj v njej služi buje dobrih 300 ljudi. V DARS-u je zaposlenih šestkrat manj ljudi.

Laži, video trak in disketa

Razpis za vrtnanje predora Podmilj je bil objavljen novembra 1999. Aprila letos so podjetja, ki so kandidirala za posel na Trojanah, razpisno dokumentacijo pripeljala na Langusovo ulico št. 4. Razpisno komisijo je sestavljalo sedem oseb. DARS je od Družbe za državne ceste, podizvajalca pri izvedbi razpisa in licitacijskega postopka, zahteval, da odpiranje ponudb snema z video kamero. Novic, da bi se med aprilskim odpiranjem ponudb kaj zapletlo, tedaj nismo zasledili. Res pa

je, da je 16. avgusta, kmalu zatem, ko je bila objavljena novica o SCT-jevi trojanski zmagi, italijanska firma Grassetto zahtevala revizijo postopka. Septembra se ni dogajalo nič pretresljivega, 9. oktobra pa je državna revizijska komisija predstavnike DARS-ja, SCT-ja in Grassetta povabila na video projekcijo. Ko se je v prostorih državne revizijske komisije odrolal video posnetek odpiranja ponudb, se je izkazalo, da se je v razpisnem postopku pripetila nenavadna rokohitrska operacija. Video posnetek je namreč govoril o tem, da je podjetje SCT ponudbo za vrtanje predora Podmilj oddalo na rumeni disketi. Bolj natančno: plastično ohišje diskete je bilo rumeno. Ko pa je državna revizijska komisija pregledala razpisno dokumentacijo, ki je bila shranjena v posebni sobi Društva za državne ceste, je ugotovila, da disketa ni več rumena, pač pa roza barve. Državna revizijska komisija je od DARS-a zahtevala pojasnila. DARS je zahteval pojasnila od Društva za državne ceste. Društvo za državne ceste (DDC) je zahtevala pojasnila od razpisne komisije. Korespondenca med DARS-om in DDC-jem je postajala vedno bolj vroča.

V prvem pojasnilu je razpisna komisija ležerno zapisala, da je morda nekoliko problematičen video posnetek. Morda je barvna lestvica zaradi zunanjih vplivov nekoliko črna. Morda se nalepke na disketah - ohišje disket pa naj bi bilo črne barve - ne vidi dovolj natančno. Državna revizijska komisija s pojasnili ni bila zadovoljna. Ne gre za to, da bi bile sporne nalepke na disketah. Spremenila se je barva disketnega ohišja! Tudi DARS ni bil zadovoljen s pojasnili Društva za državne ceste. Zahteval je pojasnila, kako DDC hrani razpisno dokumentacijo? Direktor Društva za državne ceste Metod Di Batista je zagotavljal, da razpisno dokumentacijo hranijo v posebni sobi, v kateri velja poseben varnostni režim. Sledov vloma niso opazili. DARS je zahteval dodatna pojasnila. Kdo ima vstop v posebej varovano sobo? Društvo za državne ceste je posredovala seznam oseb, ki so vstopile v sobo. Kako se dokumentacija prenaša? Metod Di Batista iz DDC je odgovoril, da dokumentacijo, ko ta zapusti posebej varovano sobo, prenašajo v posebnem kovčku. Kurir, ki nosi kovček, ne pozna številne kombinacije, s katero je kovček zaklenjen. Kdo pozna številke kovčka? Iz Društva za državne ceste so na DARS poslali še seznam oseb, ki poznajo številno kombinacijo.

Medtem ko sta si v.d. predsednika DARS-ove uprave Janez Božič in direktor DDC-ja Metod Di Batista pisala pisma, je državna revizijska komisija finalizirala revizijsko poročilo. Ko so

revizorji konèali postopek, so ugotovili, da ni problematièna le disketa, ki je spremenila barvo - sprva je bila rumena, potem pa roza barve - paè pa tudi ttevilke, zapisane v zapisnik o odpiranju ponudb. Iz zapisnika namreè izhaja, da je SCT na razpisu za vrtnanje predora Podmilj nastopal z dvema cenama. Prva zapisni¹ko navedena vsota zna¹a 2.945.227.990 SIT. Grassettova zapisni¹ka navedena cena je zna¹ala 2.845.357.127 SIT. Razpisna komisija pa je za 2.763.560.646 SIT posel oddala SCT-ju.

V razpisnem postopku sta se torej pojavili dve razlièni ceni, ki jih je navajala firma SCT. Raèunalni¹ka disketa, na kateri je bila oddana SCT-jeva ponudba, pa je bila po oddaji ponudbe oèitno zamenjana. In to na skrajno amaterski naèin. Zaradi na¹tetih nepravilnosti je dr³avna revizijska komisija SCT-ju posel vzela, firmo pa izkljuèila iz nadaljnjih razpisnih postopkov. Obstaja pa sum, da so bili po oddaji ponudb zamenjani tudi drugi deli razpisne dokumentacije.

Ko je poroèilo revizorjev pri¹lo v javnost, so na DARS-u povedali, da se zavedajo lastne objektivne odgovornosti. Zgodba z disketami, ki spreminjajo barvo in zapisni¹kimi cenami, ki se krèijo, pa se ne more konèati le s prevzemanjem objektivne odgovornosti. Vrtnanje predorov je namreè milijardni posel, ob tem pa je pri¹lo do dogodkov, ki imajo znake kaznivega dejanja. Organi pregona so z zadevo seznanjeni, ugotoviti bi morali, ali dr³ai, da je bila dokumentacija po oddaji ponudb rokohitrsko zamenjana. Kdo je zamenjal disketo? Je bila zamenjana tudi papirnata dokumentacija? Ker je Dru³ba za dr³avne ceste, ki je vodila razpisne postopke, podjetje v dr³avni last, je ttorija o trojanski disketi toliko bolj obèutljiva. Obstaja namreè sum, da je uslu³benec podjetja v dr³avni lasti z dejanji, ki so lahko kazniva, SCT-ju pomagal dobiti posel.

Dr³avna revizijska komisija DARS-u predlaga, naj ob ponovnem tehtanju, kdo je zmagal na razpisu, SCT izkljuèi. Odloèitev o morebitni diskvalifikaciji firme, ki jo vodi Ivan Zidar, pa mora sprejeti DARS. **Ali H. @erdin**

Revizija razveljavila Darsov razpis

Ljubljana | 29.10.2001 | STA/D.O.

Državna revizijska komisija je razveljavila izbiro ljubljanskega gradbenega podjetja SCT za izvajalca predora Podmilj na avtocestnem odseku med Trojanami in Blagovico, katerega naročnik je bil Dars.

Skoraj tri milijarde tolarjev vreden razpis naj bi SCT, kot kažejo prvi podatki revizijske komisije, dobil protizakonito. Revizijo oddaje gradnje predora Podmilj na avtocesti Ljubljana - Celje sta zahtevala trboveljsko gradbeno podjetje RGD in italijansko Impresa Grassetto. Odpiranje ponudb je bilo konec leta njega aprila, sklep o izbiri pa je bil ponudnikom vročen 1. avgusta letos, kar je bil tudi eden od očitkov vlagateljev zahtevkov za revizijo. Državna revizijska komisija je ugotovila, da izbrana ponudba SCT dejansko odstopa od tiste, ki je bila vložena na javni razpis, kar je mogoče razbrati iz video posnetkov javnega odpiranja prispelih ponudb. Na posnetkih je k ponudbi, ki je bila predstavljena kot originalna ponudba SCT, priložena disketa rumene barve, medtem ko je disketa, ki je bila pozneje kot ponudba SCT predstavljena družbi Impresa Grassetto, roza oziroma rdeče barve. Nekdo je disketo očitno moral zamenjati. Ker morajo biti natisnjeni podatki identični tistim na računski disketi, je moral nekdo zamenjati tudi papirje. Kdo, naj bi odkrila kriminalistična preiskava, saj bi morale biti ponudbe zapečatenene. Poleg tega so po mnenju revizijske komisije sporne tudi številke. SCT je za gradnjo predora Podmilj in dela avtoceste ponujal sprva 2,97 milijarde tolarjev, v predračunu pa je naveden za dvesto milijonov nižji znesek. Postopek zato komisija v celoti razveljavlja. Ker na revizijski komisiji sumijo, da gre za kaznivo dejanje, so okrog nemu državnemu tožilcu 3. v petek, ko so tudi sprejeli sklep o razveljavitvi izbire SCT za izvajalca predora Podmilj, posredovali dokaze o zamenjani dokumentaciji. Iz Družbe za avtoceste v Republiki Sloveniji (DARS) so sporočili, da vse postopke v zvezi z javnimi razpisi zanje vodijo v Družbi za državne ceste (DDC). To so takoj, ko so izvedeli za zamenjavo disket, pozvali, naj pojasni nastali položaj. Z izbiro novega izvajalca se bo nadaljevalo med preostalimi ponudniki v zakonsko določenem roku. Iz službe za odnose z javnostmi SCT so sporočili, da je bila njihova ponudba korektna in v skladu s predpisi. Ponudniki po oddaji ponudbe nimajo možnosti vplivati na postopke ali spreminjati predloženo dokumentacijo.

FINANCE, objavljeno 29.10.01 22:00

Državna revizijska komisija naznanila sum kaznivega dejanja

Blanka Markovič
blanka.markovic@finance.si

DRŽAVNI REVIZORJI SO UGODILI PRITOŽBI GRASSETTA, KI TRDI, DA JE SCT PRI PONUDBI ZAMENJAL DISKETI, IN RAZVELJAVILI POSTOPEK IZBIRE NAJUGODNEJŠEGA PONUDNIKA ZA GRADNJO PREDORA POD TROJANAMI

Kot smo v petek v Financah že zapisali, italijanska družba **Grassetto**, ena od ponudnic na **Darsov** razpis za gradnjo predora Podmilj na avtocesti med Trojanami in Blagovico, trdi, da je **SCT** v predraèunu ponudil drugaèno, ugodnejšo ceno od tiste, ki je bila napisana na obrazcu ponudbe in omenjena na javnem odpiranju ponudb. **Državna revizijska komisija** je sum kaznivega dejanja naznanila državnemu okrožnemu sodišču.

Neskladje disket naj bi bilo razvidno iz videoposnetkov javnega odpiranja ponudb in posnetka vpogleda v dokumentacijo SCT. "Ponudbi, ki jo je SCT predstavil kot svojo originalno, je bila priložena disketa rumene barve, in ne zgolj nalepka, kot trdi naroènik. Disketa, ki so jo predstavili drugemu ponudniku na javni razpis, italijanskemu Grassettu, pa je bila roza ali kveèjemu rdeèa," je na današnji tiskovni konferenci povedal èlan državne revizijske komisije Tomaž Vesel.

Tomaž Vesel, èlan državne revizijske komisije: "Izkljuèena je vsaka možnost odstopanja barve disket zaradi tehnièno-snemalnih razlogov."

O različni barvi disket ni dvoma

Državni revizorji izkljuèujejo kakršnokoli možnost, da bi do odstopanja barve prišlo zaradi tehnièno-snemalnih razlogov, zavrnili pa so tudi možnost nepravilnega ravnanja ali morebitne zamenjave razpisne dokumentacije. SCT-jevi originalni ponudbi z rumeno disketo je bila namreè priložena banèna garancija, tako da ni dvoma, da je šlo za ponudbo SCT. "Državna revizijska komisija je ugotovila, da je bil postopek toliko nejasen, da ga je morala razveljaviti, saj ne naroènik ne izbrani ponudnik nista znala pojasniti razlogov za spremembo v ponudbi," je povedal Vesel. Dodal je, da državna revizijska komisija ni pristojna za pravno kvalifikacijo morebitnega kaznivega dejanja, zato so okrožnemu državnemu tožilstvu zgolj naznanili sum kaznivega dejanja in izrazili svojo pripravljenost pri pojasnjevanju morebitnih dokazov.

Vsak dan vsaj en sklep

Predsednica državne revizijske komisije **Marija Bukovec Marovt** je na današnji tiskovni konferenci predstavila analizo lanske in letošnje "bilance" zahtevkov za revizijo. Med drugim je poudarila, da so letos do 31. oktobra obravnavali 239 zahtevkov za revizijo, kar je dobrih 27 odstotkov veè kot v istem obdobju lani, medtem ko je bilo lani veè (61) v celoti razveljavljenih postopkov kot letos (52). Glede na dejansko število delovnih dni v letu 2001 državna revizijska komisija ugotavlja, da so v povpreèju izdali en sklep na dan.

Dars bo izbral izvajalca med preostalimi ponudniki

Iz Darsa so sporoèili, da jim Družba za državne ceste, ki zanje pogodbeno opravlja pripravo in pregled dokumentacije za domaèe in mednarodne razpise (med drugim tudi hrani razpisno in ponudbeno dokumentacijo), ni dokonèno pojasnila razlike med disketama. Zato so v Darsu sprejeli ukrepe, ki naj bi prepreèili podobne zaplete, in sicer so od vseh petih uslužbencev Darsa, ki bi lahko prišli v stik s ponudbeno dokumentacijo za gradnjo predora Podmilj, pridobili njihove izjave pod kazensko odgovornostjo, da niso imeli nobene zveze z morebitnimi menjavami dokumentacije. Poleg tega so Družbi za državne ceste zadržali izplaèilo za dva tisoè opravljenih inženirskih ur do dokonène razjasnitve vseh okolišèin tega primera, dodatno pa bodo zaposlili še dva delavca za strokovni nadzor nad izvedbo javnih naroèil. Dars od Družbe za državne ceste zahteva, da ga seznanijo z nadaljnjimi postopki glede odgovornosti za neustrezno ravnanje s ponudbeno dokumentacijo, na podlagi

odgovorov pa se bo opredelil glede pogodbenih in morebitnih drugih ukrepov zoper odgovorne. V Darsu pravijo, da se bo po večerajšnjem sklepu revizijske komisije nadaljeval postopek izbire izvajalca za gradnjo predora Podmilj med preostalimi ponudniki v zakonsko določenem roku.

M.B.

FINANCE, objavljeno 25.10.01, dopolnjeno 25.10.01 22:00

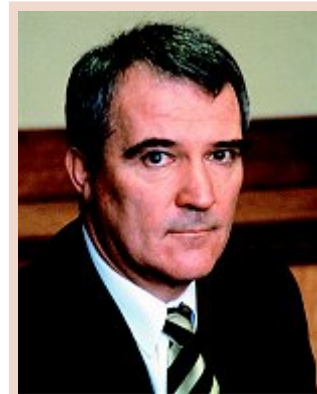
Goljufija z disketo ali barvna slepota?

Jože Bišćak

joze.biscak@finance.si

JUTRI ALI POJUTRI NJEM NAJ BI DRŽAVNA REVIZIJSKA KOMISIJA ODLOČALA O PRITOŽBI ITALIJANSKEGA GRASSETTA, KI TRDI, DA JE PRI PONUDBI SCT PRIŠLO DO ZAMENJAVE DISKET

Jutri ali pojutrišnjem naj bi se sestala državna revizijska komisija in odločila o pritožbi italijanskega podjetja **Grassetto**. Italijani namreč trdijo, da je na razpisu za gradnjo predora Podmilj pri ponudbi **SCT** prišlo do zamenjave disket. Obtožba je huda, ker namiguje na goljufijo.

Direktor DDC Metod di Batista bo v hudih kripicah, če bo državna revizijska komisija ugotovila, da je bila disketa res zamenjana.

Zadeva je še toliko bolj košljiva, ker bodo predor gradili s posojilom **Evropske investicijske banke**, kar lahko pripelje, če se navedbe Italijanov vsaj delno izkažejo za resnične, do mednarodnega škandala.

Predstavniki Grassetta naj bi namreč trdili, da je iz videoposnetkov javnega odpiranja ponudb in posnetka ponudbe SCT razvidno, da sta disketi različnih barv, kar naj bi dokazovalo, da sta bili naknadno zamenjani. Iz tega naj bi sklepali, da je SCT na zamenjani disketi naknadno izboljšal svojo ponudbo.

Seveda so tako na **Darsu** kot na **Družbi za državne ceste** (DDC), ki za Dars pripravlja razpise, zadevo že začeli raziskovati. Na DDC so zasli ali svoje člane komisije (od sedmih članov razpisne komisije so trije nekdanji ali sedanji uslužbenci DDC) in ugotovili, da so ravnali korektno in skladno s pravili. Zato naj bi direktor DDC Metod di Batista Darsu pisno zagotovil, da so njegovi uslužbenci pri zadevi povsem čisti in da niso malomarno ravnali z dokumentacijo.

Zadevo naj bi vzela pod drobnogled tudi sama razpisna komisija, ki je s pomočjo tehnikov prišla do ugotovitve, da so pri različnih tehnikah snemanja možna odstopanja na barvnih lestvicah, zato je ista disketa lahko različnih barv. To tezo potrjuje tudi dejstvo, da naj bi se vsebina diskete ne razlikovala od zapečatenih pisne dokumentacije. Pisna dokumentacija pa je tista, ki je verodostojna (diskete so lahko priložene). Sicer pa nam je **Tanja Bara** in iz DDC dejala, da zadeve ne morejo komentirati, ker razpisni postopek še ni končan.

DELO

Najprej rumena, potem roza disketa

Državna revizijska komisija odločila, da SCT ne bo gradil predora Podmilj – Svojo ponudbo naj bi naknadno izboljšali

Tor 30.10.2001

Ljubljana – SCT ne bo gradil predora Podmilj na avtocesti čez Trojane, je odločila Državna revizijska komisija (DRK). Dars mora najugodnejšega ponudnika vnovič izbrati med preostalimi ponudbami. Tomaž Vesel, predsednik senata DRK, je na večerajšnji konferenci za novinarje dejal, da je DRK poleg tega okrog nemu državnemu tožilstvu v skladu s kazenskim zakonom naznanila sum kaznivega dejanja. Zagretila naj bi ga Dars in SCT. SCT naj bi z zamenjavo ponudbe v pisni in elektronski obliki po odpiranju

ponudb najbolj¹al svojo ponudbo tako, da je postala najugodnej¹a, Darsova razpisna komisija pa naj bi mu to ponudbo priznala.

Na DRK sta se prito³ila ponudnika italijanski Grassetto in RGD Trbovlje. Ugotovila sta, da je SCT v ponudbi, ki so jo prebrali na javnem odpiranju ponudb, ponudil dobrih 2,9 milijarde tolarjev, Grassetto je ponudil za 100 milijonov, RGD pa za 200 milijonov tolarjev ni³jo ceno. SCT je Darsova komisija po besedah **Toma³a Vesela** pozneje kljub temu izbrala kot najugodnej¹ega ponudnika s ceno nekaj èez 2,7 milijarde tolarjev. Grassetto ugotavlja, da na Darsu ³e dalj èasa dopu¹èajo zni³evanje cen z zamenjavo tako pisne kot elektronske različice ponudbenega predraèuna.

Na Darsu so DRK pojasnili, da so kot relevantno upo¹tevali ceno v ponudbenem predraèunu, ki ni javno prebrana cena, vendar pa je toliko odstopala, da so jo potem, ko jo je SCT pojasnil, upo¹tevali. »To neskladje v ponudbi je nesporno ugotovljeno in mu nihèe ne ugovarja,« je povedal Vesel. Grassetto pa ob tem opozarja na mo³nost, da je bila ponudba pozneje spremenjena. DRK je zahtevala dokaze za te njegove trditve.

Grassetto je ³e sam opozoril, na razliko med disketo iz razpisne dokumentacije in disketo, ki jo je SCT oddal v prvotni ponudbi. DRK je zaradi tega od Darsa zahtevala vpogled v ponudbo SCT in nato ¹e videoposnetek javnega odpiranja ponudb. »Ugotovili smo, da je bila ponudbi SCT, ki je bila predstavljena kot originalna, prilo³ena disketa z rumenim ohi¹jem, pri vpogledu v ponudbo pa je bila roza oziroma rdeèe barve. Ni dvoma, da gre pri snemanju za kakr¹ne koli tehniène te³ave,« je dejal Toma³ Vesel.

Dars je DRK po Veselovih besedah predlo³il nekaj pojasnil, zakaj je pri¹lo do omenjenih sprememb, SCT pa nobenih. Ker nobeden ni mogel pojasniti razlogov, zakaj je pri¹lo do sprememb, je DRK ugotovila, da je postopek izbire netransparenten, in je morala sklep o izbiri ponudnika razveljaviti.

DRK je Darsu ¹e predlagala, naj v svojih razpisnih dokumentacijah natanèeneje predpi¹e obveznosti ponudnikov pri uporabi disket in zagotovi, da se pri javnem odpiranju ponudb javno preberejo vse relevantne ponudbene cene. Vnoviè pa mora ovrednotiti tudi ponudbo RGD.

Z Darsa so sporoèili, da se bodo o izbiri ponudnika za gradnjo predora Podmilj v skladu z napotili DRK odloèili v zakonskem roku. Trdijo tudi, da je uprava ³e ukrenila vse potrebno, da v prihodnje ne bo veè menjav ponudb ali delov ponudb. Med drugim je od vseh petih uslu³bencev, ki bi lahko kakorkoli pri¹li v stik s ponudbeno dokumentacijo, pridobila izjave pod kazensko odgovornostjo, da niso in da nimajo nobene zveze z morebitnimi menjavami ponudbene dokumentacije ali njihovih delov. Vsem drugim pogodbenim partnerjem, ki za Dars pogodbeno opravljajo strokovna in tehnièna opravila za izvedbo javnih razpisov in naroèil, je Darsova uprava naroèila, da morajo kopije ponudb nemudoma po odpiranju ponudb neodprte in v originalnem ovoju prinesiti na Dars. Razpisna komisija mora med odpiranjem ponudb vse dele ponudbe tako nedvoumno oznaèiti, da bi se lahko ugotovilo, èe bi bili pozneje zamenjani. Darsova uprava namerava postopoma zamenjati vse stalne èlane razpisne komisije. Od Dru³be za dr³avne ceste (DDC), ki za Dars pripravlja razpisno dokumentacijo in skrbi za izvajanje javnih razpisov, pa je Darsova uprava zahtevala, da naj jo seznanijo z nadaljnjimi postopki glede odgovornosti za neustrezno ravnanje s ponudbeno dokumentacijo.

V SCT pa medtem ugotavljajo, da je bila njihova ponudba za gradnjo predora Podmilj korektna in v skladu s predpisi, so napisali v sporoèilu za javnost. Trdijo, da niso prejeli nikakr¹nega uradnega obvestila z

utemeljitvami okoliščin ali dejstev, zaradi katerih bi bila odločitev Darsove razpisne komisije vprašljiva. Ponudniki po oddaji ponudbe nimajo nikakršnih možnosti, da bi lahko vplivali na postopke ali spreminjali predloženo dokumentacijo, trdijo v našem največjem gradbenem podjetju. Tako kot do zdaj se bodo tudi v tem postopku po potrebi poslužili vseh zakonitih možnosti za zaščito ugleda ter pravnih interesov družbe, ne sporočajo.

DELO

Kdo se bo opekel z disketami?

Āet 08.11.2001

ORODJA

 NATISNI SHRANI POŠLJI

Ljubljana – Janez Bošič, ki je od 8. junija vršilec dolžnosti predsednika uprave Darsa, je Delu večeraj potrdil, da se je prijavil na razpis prometnega ministrstva za predsednika uprave s polnim mandatom. Tudi v. d. namestnika predsednika uprave Jožef Zimek in v. d. člana uprave Stanko Debeljak sta se prijavila na razpis za funkciji namestnika predsednika uprave in člana uprave, so nam potrdili na Darsu. Direktor DDC Metod Di Batista pa je zatrdil, da se ni prijavil (po nekaterih informacijah naj bi prijavo umaknil).

Bošič in Di Batista smo tudi vprašali, ali morebiti domneva, sumi ali dopušča možnost, da mu je bila zamenjava disket s ponudbo SCT za gradnjo predora Podmilj podtaknjena. »Kakršne koli domneve, sume ali možnosti je treba najprej dokazati. Kar koli bi odgovoril, bi lahko pomenilo bodisi izključevanje bodisi vključevanje različnih možnosti ali konstruktov, vsekakor pa bi kakršne koli odgovor pomenil predsodek,« pravi Bošič. Metod Di Batista na isto vprašanje odgovarja, da si bodo v DDC, ki za Dars pripravlja razpise, »prizadevali, da se nastala situacija čimprej razjasni in se krivice, če je bilo storjeno kaznivo dejanje, tudi primerno kaznuje. Nikakor pa ne želimo na kogar koli kazati s prstom, dokler preiskovalci ne končajo s svojim delom, zato tudi nismo razmišljali o tem, da bi bilo vse skupaj lahko morda podtaknjeno.«

V SCT ne zmeraj niso dobili nobenega uradnega obvestila o odločitvi državne revizijske komisije, zaradi tega ne morejo ukrepati. Ko ga bodo dobili, bodo uporabili vsa razpoložljiva pravna sredstva.

Na Darsu imajo za odločitev o izbiri ponudnika za gradnjo predora Podmilj 45 dni časa. Državna revizijska komisija je zahtevala izločitev ponudbe SCT in Darsu predlagala, naj najugodnejšega ponudnika izbere med drugimi prijavljenimi kandidati, ki so poslali popolne ponudbe. Kot smo lahko razumeli predstavnike državne revizijske komisije, je v tem primeru najcenejša ponudba RGD Trbovlje. Na Darsu bodo, kot kaže, v tem času preučili tudi druge pravne možnosti v skladu z zakonom o javnih naročilih.

Darja Kocbek

BRATKO BIBIČ
HRUP Z METELKOVE
TRANZICIJE PROSTOROV IN KULTURE V LJUBLJANI

LEKTURA: NEVENKA ŠKRLJ
FOTOGRAFIJA NA ZUNANJI STRANI OVITKA: DARE ČEKELIŠ
FOTOGRAFIJA NA NOTRANJI STRANI OVITKA: GEODETSKI ZAVOD SLOVENIJE
OBLIKOVANJE: IRENA WÖLLE
TISK: STANE PEKLAJ

© MIROVNI INŠTITUT, 2003

IZID KNJIGE STA OMOGOČILA OPEN SOCIETY INSTITUTE
IN MESTNA OBČINA LJUBLJANA – ODDELEK ZA KULTURO IN RAZISKOVALNO DEJAVNOST

ZBIRKA POLITIKE

IZDAJATELJ: MIROVNI INŠTITUT
INŠTITUT ZA SODOBNE DRUŽBENE IN POLITIČNE ŠTUDIJE
METELKOVA 6
SI-1000 LJUBLJANA
E: INFO@MIROVNI-INSTITUT.SI
WWW.MIROVNI-INSTITUT.SI

UREDNIK: ALDO MILOHNIČ

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

316.723(497.4 Ljubljana)
725.8:316.723(497.4 Ljubljana)

BIBIČ, Bratko

Hrup z Metelkove : tranzicije prostorov in kulture v Ljubljani / Bratko Bibič. -
Ljubljana : Mirovni inštitut, Inštitut za sodobne družbene in politične študije, 2003. -
(Zbirka Politike)

ISBN 961-6455-11-7

124928256

Načelo povečevanja (maksimiranja) profita v branži se glasi: »Legal oder illegal, ganz egal.«²⁵⁰

Pred kakšnim letom so se tudi v Sloveniji začela javno zaostrovati vprašanja vsaj nelegitimnih, če že ne nelegalnih povezav med načrtovanjem (namenskosti, rabe) prostora, voljenimi političnimi strukturami, mestnimi upravami, profitno motiviranimi zasebnimi ali korporativnimi interesi, javnimi naročili itd. Med tovrstnimi primeri je javno-finančno »specifično najtežji« primer odkritja (domnevne) naknadne zamenjave projektih disket iz dokumentacije kandidata SCT v procesu javnega razpisa DARS za gradnjo avtocest, ki v času tega zapisa še ni doživel sodnega epiloga.²⁵¹ Po besedah direktorja vladnega urada za boj proti korupciji so prve analize pokazale podobno stanje kot v Nemčiji. Po začetni sondaži koruptivnih dejanj naj bi bil gradbeni sektor v njih tudi pri nas opazno zastopan.²⁵² V letu 2000 je bila vložena ovadba proti enemu od uslužbencev oddelka za ubranizem MOL zaradi suma korupcije. Pri oblikovanju predloga novega mestnega prostorskega načrta so upravljavci javnega interesa pod čedalje hujšim pritiskom bogatih lobijev, ki se bojujejo za prevlado v prostoru.²⁵³ Prenekateri arhitekti, ki imajo zasebne biroje ali so povezani s podjetniškimi tokovi, govore o javnem interesu in koristih, vendar ni jasno, s katere pozicije nastopajo v javnosti, podobne analogije in paradokse pa najdemo tudi pri arhitektih v javnem sektorju, na fakulteti za arhitekturo, v zavodih.²⁵⁴ Čeprav so s stališča specifične teže/položaja posameznih igralcev pri končnih prostor-

²⁵⁰ Dobesedno prevedeno: »Zakonito ali nezakonito – čisto vseeno!«

²⁵¹ Seveda je vprašanje, če ga sploh kdaj bo. Vodja oddelka za gospodarski in organizirani kriminal pri ljubljanskem okrožnem tožilstvu je izjavil, da je »zadeva SCT Podmilj ... ta hip operativno zaključena, kar pomeni, da postopek stoji. Ugotovili so namreč, da je res šlo za nepravilnosti v postopku javnega odpiranja ponudb in da je bila disketa zamenjana, kar dokazuje tudi video posnetek. Težava je v tem, da nimajo storilca, saj so ugotovili, da je imelo najmanj 26 oseb možnost disketo zamenjati. Če bodo prišli do novih dokazov, se bo postopek nadaljeval« (*Delo*, 27. 06. 2002, str. 2.) »Misite, da bo kdo nosil posledice za poskus goljufije z zamenjavo diskete s ponudbo pri oddaji del za gradnjo avtoceste?« se šest mesecev pozneje sprašuje prodekan visoke policijsko-varnostne šole in bivši direktor kriminalistične policije (v: Rankov, Vuković. »Mali goljufi v zapor, veliki po denar na banko. Izgubljam boj proti gospodarskemu kriminalu«. *Dnevnik – Zelena pika*, 14. 12. 2002, str. 18.) Vprašanje je bilo seveda retorično – iz konteksta jasno izhaja sicer neizrečeni odgovor: »Ne!«

²⁵² *Delo*, 14. 05. 2002.

²⁵³ Podnaslov k: Zupančič, B. »Čas za nove papirnate vizije ali čas za streznitev. Spopad za prostor v prestolnici«. *Delo*, 13. 10. 2001, str. 5.

²⁵⁴ *Ibid.*